

KÚRIA

Bfv.II.1209/2011/10.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. május 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közúti baleset okozásának vétsége miatt **a terhelt** ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budakörnyéki Bíróság 22.B.998/2008/59. számú ítéletét és a Pest Megyei Bíróság 2.Bf.190/2011/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 7.620.- (hétezer-hatszázhusz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budakörnyéki Bíróság a 2010. december 14. napján kihirdetett 22.B.998/2008/59. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében (Btk.187.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont 2. fordulata). Ezért öt 3 évi fogházra és 3 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés-büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Rendelkezett a járművezetési tilalomba történő beszámításról, a bűnügyi költség viseléséről, míg a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

A terhelt és védője által enyhítésért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Pest Megyei Bíróság a 2011. május 16. napján jogerős 2.Bf.190/2011/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének - a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített - tényállása szerint a terhelt 1986-ban szerzett „B” kategóriára érvényes gépjárművezető engedélyt. A terhelt 2008. április 21-én az esti órákban G. lakott területén az I. út felől a Sz. út irányába vezette az A. sétányon a H. Bt. által lízingelt gépkocsit, amelynek jobb első ülésén lánya utazott. Mindketten használták a biztonsági övet. Ebben az időben a M. Gy. sértett, akit biztonsági öv nem védett az általa vezetett és utasokkal terhelt autóbusszal a Sz. úton K. felől A. irányába közlekedett 50-55 km/óra sebességgel a belső, egyenesen továbbhaladó sávban. Az autóbuszban a jobboldali első ülésorban M. H. I., az ablak mellett L. A., a baloldali első ülésorban, a vezető mögött K. I. és H. S. foglaltak helyet. A jobb oldalon a 2. ülésorban utazott az ablak mellett E. G., mellette E. J., míg a 2. baloldali ülésorban H. J.. A buszon utazott még B. Sz. I., Sz. E., K. Cs. É., S. M. I., B. I., B. L., M. L., T. L., H. J.2., G. I., M. L. K., É. Á., M. J. és M. J.2. Ugyancsak ebben az időben A. irányából K. felé közlekedett a Sz. úton a T. J. N. sértett az A. sétány és a Sz. út kereszteződése előtt a belső, egyenesen továbbhaladó sávban az általa vezetett és utassal nem terhelt tehergépkocsiból és az ahhoz kapcsolt pótkocsiból álló járműszerelvénnyel.

Az A. sétány osztatlan pályás, a terhelt haladási irányából három - egy jobbra, egy balra kanyarodó és egy egyenesen továbbmenő - forgalmi sávból áll. A Sz. út az A. sétány kereszteződésénél mind K., mind A. felől négy - két egyenesen továbbmenő, illetve egy-egy jobbra és balra lekanyarodó - sávból álló út. A kereszteződésben a járműforgalom irányítására fényjelzőkészülék van felszerelve, amely az éjszakai órákban az adott helyen megszokott, és a terhelt által is ismert működési rend szerint a baleset időpontjában villogó sárga fényjelzést adott. Az A. sétányon a megengedett legnagyobb sebesség 50 km/óra, a Szabadság út kereszteződésénél „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla van kihelyezve. Éjszakai látásviszonyok, működő közvilágítás, borult, esős idő, nedves aszfaltburkolatú úttesten gyér forgalom zajlott.

A terhelt a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelzőkészülék villogó sárga fényét észlelve nem győződött meg arról, hogy más járműnek áthaladási elsőbbséget kell-e biztosítania, figyelmetlensége miatt az „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla ellenére a középső sávban nem állt meg, hanem 35 km/óra sebességgel a kereszteződésbe behaladt. Nem biztosított elsőbbséget a Sza úton a belső forgalmi sávból már szinte teljes terjedelemmel a szintén egyenesen továbbhaladó külső forgalmi sávba kisoroló, neki balról közlekedő, objektíven látható és észlelhető, tőle 20 méter távolságban lévő M. Gy. sértett által vezetett autóbusszal, és az autóbusz 50-55 km/óra haladási sebességéhez tartozó

féktávolságon belül behaladt a kereszteződésbe. M. Gy. sértett észlelte a terhelt által kialakított veszélyhelyzetet, ezért az ütközés elkerülése érdekében járművét annak fékezése mellett balra, a belső, egyenesen továbbhaladó forgalmi sáv felé kormányozta. Járműve jobboldali elejével érdemi lassítás nélkül nekiütközött az első kerék vonalában a terhelt által vezetett gépkocsi bal oldalának. A jármű ennek hatására megpördült és az autóbusz jobb oldalának, közvetlenül annak első kereke mögötti szakaszán, bal oldalának hátsó részével nekiütközött. Az ütközés hatására M. Gy. sértett az autóbusz vezető üléséből jobbra kibillent, lába a pedálok közé szorult, az autóbusz, amely az ütközés hatására irányíthatatlanná vált, áttért a szemközti sávba. Ott korábbi haladási sebességével frontálisan ütközött a vele szemben szabályosan közlekedő T. J. N. sértett által a belső, egyenesen továbbhaladó sávban 45-48 km/óra sebességgel közlekedő járműszerelvénnyel.

A tehergépkocsi vezetője a baleset következtében nyílt koponyacsont-törést, kétoldali ablakos bordatörést, szív- és tüdőzúzódást, máj- és léprepedést, valamint végtagtöréseket szenvedett, amelynek következtében a helyszínen életét veszítette. M. Gy. sértettnek többszörös törésekben és lágyrész sérülésekben megnyilvánuló sérülései keletkeztek, amelynek következtében a baloldali lábszár teljes, valamint a jobb lábfej III-IV. és V. lábközépcsontok amputációjára került sor, amelyekkel összefüggésben maradandó fogyatékoság alakult ki.

Az autóbusz utasai közül négy személy 8 napon túl gyógyuló súlyos, további 13 személy pedig 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el. A terhelt által vezetett jármű utasának, G. K.-nak a fej többszörös mély, koponyacsontig terjedő nyílt sebében, agyrázkódásban, váll, comb és térd zúzódásában megnyilvánuló 8 napon belül gyógyuló sérülése keletkezett.

A baleset során a terhelt is megsérült, többszörös csonttörésekben, kemény burok alatti vérzésben és a jobb dobhártya szakadásában megnyilvánuló 8 napon túli súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett.

A bíróság megállapította, hogy a terhelt közlekedése során figyelmetlensége miatt megszegte a KRESZ 9. § (4) bekezdés f) pontjában, a 28.§ (2) bekezdés b) pontjában, valamint a 12.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt közlekedési szabályokat. Ezzel közvetlen okozati összefüggésben egy sértett halálát, egy sértettnek maradandó fogyatékoságot, további négy személynek 8 napon túl gyógyuló súlyos, míg 13 személynek 8 napon belül gyógyuló könnyű testi sérülést okozott. Ezért a bíróság a terhelt cselekményét halálos tömegszerencsétlenséget okozó közúti baleset gondatlan okozása vétségének minősítette.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a közlekedési szabályok téves

értelmezéséből eredő anyagi jogszabálysértés (Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja) miatt. Ezért a sérelmezett határozatok hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróságok új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Az indítvány érvelése szerint a balesettel érintett útkereszteződésben a forgalomirányító jelzőlámpák villogó sárga fénye folytán egyenrangú útkereszteződés jött létre, ahol védett útvonalról és az elsőbbségadás kötelező közúti jelzőtábla rendelkezéséről nem lehet beszélni. Kifejtette, hogy az egyenrangú útkereszteződésben az áthaladás érkezési sorrendben történik, ezért behaladásával elsőbbségi szabályt nem sértett. Álláspontja szerint az autóbusz vezetője volt az, aki a KRESZ szabályait többszörösen megszegte, mert a veszélyes helyet jelző lámpa, a jelzőlámpa előtt lévő kijelölt gyalogos-átkelőhely miatt a ténylegesnél lényegesen alacsonyabb sebességgel kellett volna közlekednie. Sérelmezte, hogy a bíróság az autóbusz vezetőjének baleset-elhárítási kötelezettségével nem foglalkozott, azt megfelelőnek ítélte, holott a kormány elrántása és a vészfékezés hiánya volt a tényleges oka a halálos balesetnek. A megengedett 50 km/óra sebesség túllépése éjszaka, korlátozott látási viszonyok között zuhogó esőben indokolatlan volt, az nem felelt meg az út- és látási viszonyoknak sem. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság töretlen gyakorlatára, miszerint a bírói gyakorlat értelmében a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó jogszabályt sérti az ítélet, ha a bíróság által megállapított tényállás az iratok tartalmával ellentétes, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése és összegzésében való értékelése során okszerűtlen, ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott, ami a jelen ügyben hatványozottan fennáll. A terhelt felülvizsgálati indítványát 2012. február 17.-én személyesen beadott beadványaiban kiegészítette. Állította, hogy az 1968. évi Bécsi Egyezmény és a KRESZ 9.§ (9) bekezdésének megfelelő értelmezése szerint, ha a forgalmat fényjelzőkészülék irányítja, a „főútvonal” jelzőtábla, valamint az elsőbbséget szabályozó jelzőtáblák jelzései nem irányadók. Ezt a hibát az eljárásban a műszaki szakértő is elkövette, amikor a KRESZ 9.§ (1), (2) és (4) bekezdése után már nem tartotta szükségesnek a (9) bekezdés szó szerinti kiemelését, holott ez minden kétséget szertefoszlat. Végül a Legfőbb Ügyészség indítványának jogszabály-, irat- és tényállásellenes volta miatti elutasítását is kérte.

A Legfőbb Ügyészség a BF.3185/2011. számú írásbeli nyilatkozatában a terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy az indítványban előterjesztett álláspont a KRESZ szabályainak hibás értelmezésén alapul. Az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy az útkereszteződésben a forgalmat nem a fényjelzőkészülékek irányították, hanem azok villogó sárga fény szerinti üzemmódban működtek, amely a veszélyes helyre hívja fel a figyelmet (KRESZ 9.§ (4) bekezdés). A terhelt volt az, aki a baleset bekövetkezéséhez és annak eredményéhez vezető okfolyamatot az elsőbbségadási kötelezettsége megsértésében megnyilvánuló KRESZ

szabályszegő magatartásával elindított, az így kialakult veszélyhelyzetben M. Gy. sértett az adott forgalmi szituációnak megfelelő elhárító magatartást tanúsított. Az indítvány érvelésében összefüggésben utalt arra is, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a terhelt által kialakított veszélyhelyzetben a nem legoptimálisabb elhárítási mód választása sem lett volna felróható M. Gy. sértettnek. Úgyszintén minden alapot nélkülöz az egyenrangú útkereszteződés kialakulásával és ez utóbbi esetben az áthaladás érkezési sorrendben történő végrehajthatóságával kapcsolatos érvelés, mert a veszélyes helyre figyelmeztető jelzés nem eredményezi az elsőbbségi szabályok megváltoztatását, másrészt az egyenrangú útkereszteződésben sem feltétlenül az érkezés sorrendjében történik a járművek áthaladása.

A Kúria - mivel a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány a bűnösséget megállapító ítéleti rendelkezést anyagi jogi jogsértés okából vitatta - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatára nyilvános ülést tűzött ki. A terhelt kirendelt védője az írásbeli indítványhoz csatlakozott, és kérte a forgalomirányító fényjelzőkészülék villogó sárga jelzésének értelmezését a Kúriától.

A legfőbb ügyész képviselője az átiratban foglaltakkal egyezően szólalt fel, azzal a kiegészítéssel, hogy a felülvizsgálati indítvány a bizonyítékok bírói mérlegelését és a megállapított tényállást is támadja, ami a törvényi tilalom folytán kizárt. Észrevételezte, hogy a jogerős végzés jogi indokolásában a negligens gondatlansághoz a luxuriával összefüggő magyarázatot fűzött ezért, ennek az indokolásban történő helyesbítését indítványozta.

A terhelt felszólalásában sajnálatának adott hangot, de állította, hogy a kereszteződés előtt megállt, és álló helyzetből 18 km/óra sebességgel haladt be az útkereszteződésbe, elsőbbségi jogot nem sértett.

A Kúria előjáróban arra kíván rámutatni, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az nem támadható (Be. 423. § (1) bekezdés). Ezért a felülvizsgálati indítvány érveit kizárólag a jogerős ítéletben tényként rögzítettek tükrében vizsgálhatta.

A tényálláshoz kötöttség kötelező törvényi előírása miatt a felülvizsgálati indítványnak, illetve a terhelt felszólalásának a tényállásban nem szereplő, attól eltérő körülményekre hivatkozó (az „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtáblánál történt megállás, a kereszteződésbe álló helyzetből behaladás, a behaladáskor az autóbusz kereszteződéstől 100 méterre haladása) érveivel a Kúria nem foglalkozhatott.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a forgalomirányító fényjelzőkészülék villogó sárga fényű üzemmódja ellenére megállás nélkül, kb. 35 km/óra sebességgel akkor haladt be a közúti jelzőtábla tiltó rendelkezését figyelmen kívül hagyva, amikor a tőle balról érkező, elsőbbséggel rendelkező autóbusz 20 méterre, tényleges és megengedett sebességéhez tartozó féktávolságán belül járt.

Az elsőbbségi jog biztosításával összefüggésben utal a Kúria arra is, hogy az útkereszteződésben az „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla, útburkolati jel hiányában a kereszteződés vonalában történő megállás önmagában nem elegendő az áthaladási elsőbbség biztosításához, elengedhetetlen az arról való meggyőződés, hogy bármely irányból nem érkezik-e olyan jármű, amelynek részére elsőbbséget kell biztosítani. A 6/1998. BJE. helyes értelmezéséből következően az elsőbbségadásra kötelezett nem mentesülhet a felelősség alól csupán azért, mert az elsőbbségre jogosult is közlekedési szabályt segett (például túllépte a megengedett sebességet). Mindemellett a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás az autóbust vezető sértett részéről - gyalogosforgalom hiányában - sebességtúllépésben megnyilvánuló szabályszegést nem állapított meg, a megengedett 50 km/óra haladási sebesség és a ténylegesen 55 km/óra sebesség közötti eltérés nem releváns figyelemmel arra, hogy az elsőbbségadásra kötelezett a tényleges sebességhez képest köteles az elsőbbséget biztosítani.

A Kúria egyetértett az eljárt bíróságok jogkövetkeztetésével, és a forgalomirányító jelzőlámpa sárga villogó fényének értelmezését illetően mindenben osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját.

A terhelt büntetőjogi felelősségének elbírálása szempontjából releváns közlekedési szabály a KRESZ 9. § (4) bekezdés f) pontja, a 12.§ (1) bekezdés b) pontja, valamint a 28. § (2) bekezdés b) pontja.

Az 1968. évi november hó 8. napján, Bécsben aláírásra megnyitott Közúti Jelzési Egyezmény és módosításai, valamint az azt kiegészítő európai Megállapodás és módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 2004. évi XCI. törvénynek a forgalomirányító jelzőlámpákat taglaló III. Fejezetének 23. cikke a járműforgalom szabályozására szolgáló fényjelzésekkel összefüggő 1. b) pontjának (ii) alpontja szerint egy villogó borostyánsárga fénynek, vagy két felváltva villogó borostyánsárga fénynek azt kell jelentenie, hogy a vezetőknek tovább szabad ugyan haladniuk, de ezt különös gondossággal kell tenniük. E cikk 8. pontja értelmében egy villogó borostyánsárga fényt egyedül is el szabad helyezni; az ilyen fényt, a gyér forgalmú órákban a háromszínű rendszer helyett is szabad használni.

Az 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) II. rész közúti

jelzésekkel összefüggő rendelkezései: így a rendőr (6.§), a jelzőőr (7.§), a gyalogosforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek (8.§), a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek (9.§), valamint a közúti jelzőtáblákra vonatkozó közös rendelkezések (többek között a 11. § - Útvonaltípust jelző táblák, 12. § az elsőbbséget szabályozó jelzőtáblák, 13. § az utasítást adó jelzőtáblák, 14. § a járművek forgalmára vonatkozó tilalmi jelzőtáblák) helyes értelmezésének megfelelően felállítható egy logikai sorrend: 1. a rendőr (jelzőőr) karjelzései, 2. a forgalomirányító fényjelző készülék jelzései az áthaladási elsőbbséget szabályozó közúti jelzőtáblák jelzéseivel szemben, 3. a közúti jelzések, 4. a forgalmi szabályok.

Az úttest forgalmának irányítására szolgáló fényjelző készülék: három (felül kör alakú vagy nyilat mutató piros, középen kör alakú vagy nyilat mutató sárga, alul kör alakú vagy nyilat mutató zöld fényű) lámpából áll, és sorrendben zöld, sárga, piros, majd együtt piros és sárga jelzést ad (KRESZ.) 9.§ (1) bekezdés a) pontja).

A KRESZ II. RÉSZ 9. § a) és d) pontjának a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelzőkészülékkel kapcsolatos rendelkezése a bécsi egyezményben foglaltakkal mindenben megegyezik. A veszélyes hely jelzésére szolgáló fényjelző készülék egy (kör alakú sárga fényű) lámpából áll és villogó sárga fényjelzést ad; ilyen fényjelzést időszakonként az a) pontban említett fényjelző készülék is adhat (9.§ (1) bekezdés d) pontja). A 9. § (4) bekezdés f) pontja értelmében az (1) bekezdés a)-d) pontjában említett fényjelző készülék jelzéseinek jelentése: a villogó sárga fény veszélyes helyre hívja fel a figyelmet: e helyen fokozott óvatossággal szabad továbbhaladni.

A KRESZ szabályainak logikai értelmezése szerint a járművek áthaladási elsőbbségét szabályozó közúti jelzőtáblát felülírja a három fényvel működő forgalomirányító fényjelzőkészülék jelzése. Amennyiben az útkereszteződés forgalmát irányító, háromfényű forgalomirányító jelzőlámpa fényei közül csak egy, a borostyánsárga fényű és villogó üzemmódban működik, az útkereszteződés forgalmára - rendőr, jelzőőr hiányában - a kihelyezett közúti jelzőtáblák irányadóak.

A felülvizsgálati indítványban szereplő, ettől eltérő értelmezés esetén például a gyalogos átkelőhely fokozott védelmét biztosító, a jelzőlámpa villogó sárga fénye azt jelentené, hogy az átkelőhelyhez közeledő járműnek van elsőbbsége a felfestés és a közúti jelzőtábla ellenére az áthaladásra váró gyalogossal szemben. Elsőbbségi helyzetben a gyalogos csupán akkor léphetne le, ha a háromfényű jelzőlámpa zöld fényjelzéssel működik.

A másodfokú bíróság végzésének indokolásában a terhelt felelősségét illetően a gondatlanság enyhébb alakzatát, hanyag gondatlanságot

(negligentia) állapította meg, mert a terhelt „a személyes képességeinél fogva képes volt az objektív gondossági kötelezettség teljesítésére, ugyanakkor kellő körültekintés nélkül, könnyelműen bízott abban, hogy az útkereszteződésben nem kell elsőbbséget adnia más jármű számára” (másodfokú végzés 2. oldal utolsó és 3. oldal első bekezdés).

A terhelt tudata az eredmény bekövetkezésének lehetőségét azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztotta. Az útkereszteződésben tőle balról érkező, és észlelhető autóbusz elé az „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla ellenére, figyelmetlensége miatt féktávolságon belül behaladt. A terhelt közlekedési szabályszegése indította el az igen súlyos következményekkel járó közlekedési balesethez vezető okfolyamatot, amely miatt a kialakult veszélyhelyzetben M. Gy. sértett az adott forgalmi helyzetnek megfelelő magatartást tanúsított.

Mindezekre figyelemmel a terhelt bűnösségét az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg, és cselekményét a törvénynek megfelelően minősítették.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a büntetés felülvizsgálatára akkor kerülhet sor, ha - többek között - a bűncselekmény törvénysértő minősítése törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte. Törvénysértő minősítés hiányában a büntetés önmagában felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta. A felülvizsgálat során a kirendelt védő díjaként felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdése értelmében az állam viseli.

A Kúria végzése ellen a Be. 3.§ (4) bekezdése alapján fellebbezésnek, a Be. 416. § 4) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdése értelmében az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatala mellőzhető.

Budapest, 2012. május 10.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné